Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1944 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1944/45, m. m.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1944/45 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1944 (bilaga till 1944 års statsverksproposition: inkomster å riksstaten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å riksstaten för budgetåret 1944/45 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1943 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 12 maj 1944 dagtecknad proposition nr 276, vilken hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t bland annat framlagt nytt förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1944/45 m. m.

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å riksstaten under budgetåret 1944/45 äro bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Inkomst- och förmögenhetsskatt	635 000 000	
Värnskatt	500 000 000	
Krigskonjunkturskatt	50 000 000	
Särskild skatt å förmögenhet	31 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	100 000	
Stämpelmedel	70 000 000	1 287 100 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	27 000 000	
Bensinskatt	4 000 000	31 000 000

	Kronor	Kronor
Tullar och acciser:		
Tullmedel	110 000 000	
Allmän omsättningsskatt	300 000 000	
Varuskatt	55 000 000	
Trafikskatt	27 000 000	
Tilläggsskatter å bensin	8 000 000	
Accis å silke	3 500 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	12 000 000	
Skatt å kaffe	8 000 000	
Tobaksskatt	260 000 000	
Brännvinstillverkningsskatt	18 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	30 000 000	
Detaljhandelsbolag	28 000 000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	280 000 000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å vin	15 000 000	
Maltdrycksskatt	38 000 000	
Skatt å läskedrycker	10 000 000	
Statlig nöjesskatt	17 000 000	1 219 500 000
Postverket (överskott)		43 000 000

Kungl. Maj:t har vidare i statsverkspropositionen föreslagit riksdagen besluta, att bottenskatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas — för år 1944 utgå med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b).

Beträffande de allmänna förutsättningarna för beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna har *departementschefen* i statsverkspropositionen lämnat följande redogörelse:

»Riksräkenskapsverket redogör i sin skrivelse med förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1944/45 inledningsvis för vissa sidor av den statsfinansiella utvecklingen under krigsåren samt preciserar i anslutning därtill de antaganden på vilka beräkningen grundats. Ämbetsverket framhåller, att inkomstutfallet hänför sig till c:a 40 procent till de ekonomiska förhållandena under kalenderåret 1943 men i övrigt till den nu mycket svårbedömbara utvecklingen därefter fram till slutet av budgetåret 1944/45.

I stort sett har verket, på samma sätt som under de senast förflutna åren, fått stanna vid att räkna upp de inkomsttitlar som bestämmas av utvecklingen under år 1943 med hänsyn till vad som är känt rörande denna samt

att låta inkomstberäkningen för övriga titlar bestämmas av det sannolika utfallet under innevarande budgetår. Detta beräkningssätt framstår för närvarande som det mest naturliga. Teoretiskt berättigat är det dock givetvis endast under vissa bestämda förutsättningar, vilkas innebörd närmare utvecklats av riksräkenskapsverket.

Ämbetsverket erinrar om att förändringarna i fråga om varuförsörjningen under kriget framtvungit allt flera statsingripanden på skilda områden. Den militära och ekonomiska beredskapen har nödvändiggjort betydande omläggningar av produktion och konsumtion. Sedan handelsvägarna i stor utsträckning blivit spärrade, ha genomgripande omläggningar skett även i fråga om utrikeshandeln. Vid en inkomstberäkning efter nyss karakteriserade metod tages uppenbarligen ingen hänsyn till de förändringar av nu berörda förhållanden och därmed i den ekonomiska utvecklingen, som skulle inträffa, om kriget upphörde före utgången av den period beräkningen avser. Efter en erinran om de ökade statsbeställningarnas och den militära beredskapens återverkan på arbetsmarknaden och om den fortsatta varuknapphetens inflytande på produktionsinriktning och priser understryker ämbetsverket vidare inkomstutvecklingens beroende av en fortsatt stabilisering av den inhemska pris- och lönenivån.

Sammanfattningsvis angiver riksräkenskapsverket såsom sin arbetshypotes vid inkomstberäkningen, att den ekonomiska utvecklingen i Sverige i stort sett icke skall i ogynnsam riktning påverka statens inkomstförhållanden under den period beräkningen avser samt att pris- och lönenivån under samma tid icke skall undergå någon mera betydande förändring. Beträffande de enskilda inkomsttitlarna räknar ämbetsverket med att utvecklingen även under nästkommande budgetår skall komma att utvisa stora avvikelser från de linjer som tidigare betraktats som normala.

Under rådande förhållanden finner riksräkenskapsverket det naturligt, att inkomstberäkningen göres till föremål för en allmän översyn vid tiden för fastställandet av riksstaten för nästa budgetår.

Enligt nu verkställda beräkningar kommer inkomstutfallet under innevarande budgetår att bli väsentligt gynnsammare än som antogs så sent som i maj 1943. Detta förhållande förklaras i huvudsak av en starkare ökning av de taxerade inkomsterna, än då tillgängligt material gav riksräkenskapsverket anledning att räkna med. Utvecklingen är ägnad att understryka den osäkerhet som för närvarande måste vidlåda inkomstberäkningarna. Dessa få på förut antytt sätt ske efter metoder vilka ur praktiska synpunkter framstå såsom välmotiverade men förutsätta en viss gestaltning av den ekonomiska och politiska utvecklingen om vars sannolikhet man saknar varje möjlighet att döma.

Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning tager icke hänsyn till möjligheten, att statsinkomsternas nuvarande, högt uppdrivna nivå kan komma att bli utsatt för allvarliga rubbningar, men förutsätter å andra sidan, att pris- och lönenivån även fortsättningsvis skall kunna hållas relativt stabil. Såsom

framgår av vad jag redan anfört finner jag det av ämbetsverket tillämpade beräkningssättet erbjuda en naturlig lösning på svårigheterna. Jag vill dock ånyo understryka dess svagheter och förutsätter i likhet med verket, att inkomstberäkningen senare under riksdagen skall göras till föremål för en allmän översyn. De resultat till vilka ämbetsverket kommit ha underkastats sedvanlig granskning inom finansdepartementet, för vilken det emellertid i rådande läge saknas anledning att närmare redogöra. Jag torde därför få begränsa mig till ett fåtal punkter som av olika skäl förtjäna att särskilt uppmärksammas.»

Angående inkomstberäkningen har departementschefen i statsverkspropositionen anfört bland annat följande:

»**Vissa skatter på inkomst, förmögenhet och rörelse.** För inkomst- och förmögenhetsskatten redovisades för budgetåret 1942/43 en nettoinkomst av 491 miljoner kronor mot i riksstaten beräknade 460 miljoner kronor. I riksstaten för budgetåret 1943/44 är denna inkomsttitel uppförd med 545 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar nu, att därunder skall inflyta 580 miljoner kronor. Merinkomsten beror enligt riksräkenskapsverket i huvudsak på en underskattning av utvecklingen av inkomsterna för fysiska personer och svenska aktiebolag.

— —

Efter avdrag från det taxerade beloppet av utnyttjade ortsavdrag å tillhopa 4,700 miljoner kronor beräknas det beskattningsbara beloppet vid 1944 års taxering för fysiska personer m. fl. (A-längden) till 5,100 miljoner kronor. För övriga skattskyldiga äro de beskattningsbara beloppen lika med de taxerade; de beräknas sålunda för svenska aktiebolag till 900 miljoner kronor, för övriga juridiska personer i B-längden till 75 miljoner kronor och för i C-längden redovisade skattskyldiga till 30 miljoner kronor. För samtliga skattskyldiga erhålles alltså ett beskattningsbart belopp å 6,105 miljoner kronor.

De debiterade skattebeloppen ha beräknats under antagande, att bottenskatten skall utgå för de i A- och C-längderna upptagna skattskyldiga efter 150 procent och för de i B-längden upptagna efter 200 procent av grundbeloppet, dock att för svensk försäkringsanstalt bottenskatten skall i viss omfattning utgå med 150 procent av grundbeloppet.

Medelskatteprocenten vid bottenskatten för de i A-längden upptagna skattskyldiga har antagits ligga på ungefär samma nivå som vid 1943 års taxering, eller vid 7.56 procent. På grund av att den under senare år inträdda inkomstökningen avsett främst de lägre beskattningsbara beloppen, har den uträknade tilläggsskatten vid de två senaste taxeringarna stigit långsammare än taxeringsunderlaget. Medelskatteprocenten för tilläggsskatten har därför sjunkit. Riksräkenskapsverket, som antager att denna utveckling skall ha fortsatt även under år 1943, ehuru i mindre utpräglad grad, beräknar medelskatteprocenten för tilläggsskatten vid 1944 års taxering till 1.30 mot 1.36 för år 1943. Beträffande i B- och C-längderna upptagna skattskyldiga har botten-

skatten beräknats till 20 respektive 7.5 procent med de jämkningar, som föranledas av bestämmelserna i dubbelbeskattningsavtalet med Amerikas Förenta Stater och om uttagningsprocenten för svenska livförsäkringsanstalter.

På grundval av dessa förutsättningar har riksräkenskapsverket beräknat den år 1944 debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten till 648 miljoner kronor, varav för fysiska personer m. fl. 452 miljoner kronor, för svenska aktiebolag 180 miljoner kronor och för övriga skattskyldiga 16 miljoner kronor. Med en antagen inflytandeprocent av 98 och efter avdrag för restitutioner, uppskattade till 5 miljoner kronor, samt med tillägg av 4 miljoner kronor i kupongskatt, har riksräkenskapsverket kommit fram till en behållen inkomst av inkomst- och förmögenhetsskatt för budgetåret 1944/45 å 634 miljoner kronor, vilket belopp avrundats till 635 miljoner kronor.

Inkomsten av värnskatten uppgick för budgetåret 1942/43 till 375 miljoner kronor. Värnskatten för budgetåret 1943/44 utgår efter samma grunder som för budgetåret 1942/43 och har i riksstaten upptagits med 425 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets preliminära uppskattning skulle för detta budgetår kunna beräknas inflyta i runt tal 450 miljoner kronor.

För budgetåret 1944/45 har riksräkenskapsverket med utgångspunkt från förut angivna förändringar av skatteunderlaget för inkomst- och förmögenhetsskatten beräknat, att en värnskatt, uttagen efter samma grunder som värnskatten för budgetåret 1943/44, skulle giva en intäkt av omkring 500 miljoner kronor.

Krigskonjunkturskatten för år 1942 gav enligt budgetredovisningen 1942/43 en nettoinkomst av 34 miljoner kronor efter avdrag för den minskning av inkomsten av övriga direkta statsskatter, som debiteringen av krigskonjunkturskatt medfört. Bestämmelserna i förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1943 ansluta sig i allt väsentligt till förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1942 och inkomsttiteln har i riksstaten för budgetåret 1943/44 uppförts med 35 miljoner kronor. Med ledning av vissa preliminära uppgifter beräknar riksräkenskapsverket skatteintäkten till ungefär 50 miljoner kronor.

För budgetåret 1944/45 har riksräkenskapsverket under antagande att krigskonjunkturskatt uttages efter oförändrade grunder och med hänsyn till svårigheterna att göra några närmare beräkningar uppfört inkomsttiteln med samma belopp som beräknas inflyta under löpande budgetår eller 50 miljoner kronor.

Trots det pris- och lönestopp som gällt under år 1943 torde den totala inkomstsumman detta år visa en icke oväsentlig stegring över 1942 års nivå. Olika faktorer få antagas ha samverkat till detta resultat, som är förenligt med principerna för den ekonomiska politiken i den mån det betingats av ökad produktion och sysselsättning men i övrigt lett till en icke önskvärd skärpning av spänningen mellan köpkraft och försörjningsmöjligheter.

Ur skattesynpunkt medför utvecklingen, att man har att räkna med en ytterligare ökning av intäkterna av olika direkta skatter. Inkomststegringens återverkan på skatterna minskas dock därigenom, att den torde ha koncentrerats till vissa lägre inkomstskikt. För bolagsbeskattningens del kommer den sannolikt icke att motvägas genom ökade avskrivningar i samma utsträckning som under tidigare år.

Ett väsentligt bättre underlag för beräkningen av de direkta skatternas avkastning kan väntas föreligga mot slutet av våren. Frågan om de belopp med vilka inkomsttitlarna i fråga kunna uppföras i statsbudgeten bör därför då upptagas till omprövning. Ehuru förutsättningarna för en bedömning av beskattningens utformning nu blott ofullständigt kunna angivas, finner jag mig av tidigare angivna skäl kunna tillstyrka, att förslag redan i detta sammanhang framlägges om uttagande av inkomst- och förmögenhetsskatt efter oförändrade grunder. Förslag till värnskatt och krigskonjunkturskatt komma senare att framläggas. Ej heller skalorna för dessa skatter torde böra förändras. Preliminärt torde ifrågavarande inkomsttitlar under dessa omständigheter kunna i budgetförslaget uppföras i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag.

Automobilskattemedel. I gällande riksstat ha intäkterna av fordonsskatten och bensinskatten upptagits till 25 respektive 3.5 miljoner kronor. För fordonsskattens del har riksräkenskapsverket ansett avkastningen under innevarande budgetår kunna beräknas till 28 miljoner kronor. Inkomsttiteln har av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår föreslagits upptagen med 24 miljoner kronor, men riksräkenskapsverket har — under framhållande av beräkningarnas osäkerhet främst till följd av ovissheten i fråga om försörjningen med gummiringar — ansett skattens avkastning böra upptagas till 27 miljoner kronor. Intäkten av bensinskatten har med stöd av från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen erhållna uppgifter av riksräkenskapsverket uppskattats till 4 miljoner kronor för såväl innevarande som nästa budgetår.

Mot ämbetsverkets beräkning av intäkterna under ifrågavarande inkomsttitlar har jag intet att erinra. Lika litet som under de närmast föregående åren kommer det, såvitt nu kan bedömas, att bli möjligt att under nästa budgetår åstadkomma balans mellan automobilskattebudgetens inkomster och utgifter. Den beräknade avkastningen av automobilskattemedlen täcker för närvarande icke mer än en bråkdel av de kostnader för vägväsendet, som måste anvisas och som skola avräknas mot bilskattemedlen.

— —

Vissa skatter å omsättningen. Vid beräkningen av intäkten av den allmänna omsättningsskatten för budgetåret 1943/44 förutsatte riksräkenskapsverket, att skatten till följd av stabiliseringen av pris- och lönenivån för senare delen av budgetåret skulle komma att ge i stort sett samma avkastning som under motsvarande månader under budgetåret 1942/43. Äm-

betsverket framhåller, att den faktiska utvecklingen hittills under budgetåret mycket nära anslutit sig till den antagna. Skatteintäkterna per månad ha sålunda utvisat en allt mindre stegring i jämförelse med motsvarande siffror föregående år. Under november månad 1943 har inlevererats nästan exakt samma belopp som under samma tid 1942. Det synes ämbetsverket ovisst om det i riksstaten för innevarande budgetår uppförda inkomstbeloppet, 310 miljoner kronor, kan uppnås, och verket har i anledning härav ansett sig tills vidare böra förutsätta, att endast 300 miljoner kronor komma att inflyta under budgetåret. Till sistnämnda belopp har riksräkenskapsverket ansett inkomsttiteln böra upptagas även för nästa budgetår.

I riksstaten för innevarande budgetår är inkomsttiteln varuskatt — härunder redovisas även den från och med den 1 juli 1943 utgående skatten å vissa pälsvaror — uppförd med 40 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen beräknar nu intäkten av skatten, i vad den avser inom riket tillverkade varor, till 55 miljoner kronor för nämnda budgetår, medan styrelsen ansett skatteinkomsten under budgetåret 1944/45 icke böra uppskattas till högre belopp än 50 miljoner kronor. Intäkten av skatten för till riket införda varor har av generaltullstyrelsen beräknats till 750,000 kronor för innevarande budgetår och 600,000 kronor för budgetåret 1944/45. Riksräkenskapsverket, som understrukit, att skattens avkastning i hög grad beror av omfattningen av råvarutilldelningen till choklad- och sötvaruindustrien, har beräknat intäkten av skatten under budgetåret 1944/45 till 55 miljoner kronor.

I gällande riksstat har inkomsttiteln tobaksskatt upptagis till 200 miljoner kronor. Detta belopp hade beräknats med beaktande av en på försommaren 1943 företagen nedskärning av tobaksransonerna. Emellertid kunde till följd av lejdtrafikens återupptagande en återgång till de tidigare ransonerna snart åter vidtagas och under hösten 1943 kunde vissa ytterligare lättnader i regleringen genomföras. Under förutsättning att råvaruförsörjningen icke ytterligare försämras, har tobaksmonopolet ansett avkastningen av skatten kunna beräknas till 255 miljoner kronor för innevarande budgetår och 260 miljoner kronor för budgetåret 1944/45. Riksräkenskapsverket, som betonat svårigheterna att bedöma den sannolika tillgången på råvaror, har tillstyrkt att inkomsttiteln för budgetåret 1944/45 upptages till 260 miljoner kronor.

Brännvinstillverkningsskatten är i årets riksstat upptagen till 18 miljoner kronor. Till följd av den under senare tid starkt minskade tillverkningen av potatisbrännvin ävensom de genom den skärpta handelsspärren avsevärt försämrade möjligheterna för export av sulfitmassa, som medfört en betydande minskning av tillverkningen av sulfitsprit, har kontrollstyrelsen numera beräknat intäkterna av skatten till endast 14 miljoner kronor för innevarande budgetår. Vad beträffar skattens avkastning under budgetåret 1944/45 har styrelsen, på grund av de stora svårigheterna att beräkna sprit-

tillverkningens omfattning, ansett lämpligt att i likhet med föregående år angiva skatteinkomsten på grundval av den brännvinskvantitet, som anses svara mot ett ungefärligt årsbehov. Med utgångspunkt härifrån har kontrollstyrelsen beräknat skatten till 18 miljoner kronor för budgetåret 1944/45. Mot denna uppskattning har riksräkenskapsverket icke haft något att erinra.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. I riksstaten för löpande budgetår är förevarande inkomsttitel uppförd med 265 miljoner kronor. Den totala inleveransen av omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker har i november 1943 av kontrollstyrelsen beräknats komma att under budgetåret uppgå till 278 miljoner kronor. För nästa budgetår har styrelsen, under antagande av någon minskning i spritkonsumtionen, ansett inkomsttiteln kunna beräknas till 275 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som funnit de av kontrollstyrelsen gjorda beräkningarna av inkomsterna väl låga, har ansett skatteintäkterna kunna beräknas till 285 miljoner kronor för innevarande budgetår samt till 280 miljoner kronor för budgetåret 1944/45.

Omsättnings- och utskänkningsskatten å vin är i årets riksstat upptagen till 11 miljoner kronor men torde, enligt av kontrollstyrelsen gjorda beräkningar, komma att uppgå till 20 miljoner kronor. Ett belopp av 4.5 miljoner kronor faller på den av 1943 års riksdag beslutade utskänkningsskatten; härav utgöra dock 1.5 miljoner kronor skatt å de vinlager, som vid skattens införande funnos å utskänkningsställena. Merinkomsten förklaras av en fortsatt stark stegring av vinförsäljningen, vilken emellertid under de senaste månaderna visat en avtagande tendens. Med hänsyn framför allt till de ovissa importmöjligheterna har kontrollstyrelsen ansett inkomsterna för nästkommande budgetår tillsvidare böra beräknas till 10 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har med hänsyn till lagerförhållandena och förefintliga importmöjligheter ansett denna beräkning alltför låg och förordat, att inkomsttiteln upptages med 15 miljoner kronor.

Statlig nöjesskatt. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade upplysningar skulle intäkten av den statliga nöjesskatten kunna uppskattas till drygt 16 miljoner kronor under såväl innevarande som nästkommande budgetår. Inkomsttiteln är i årets riksstat uppförd med 16 miljoner kronor. Med hänsyn till bland annat den merinkomst, som kan motses genom den av 1943 års riksdag beslutade skatten å restaurangdans, har riksräkenskapsverket beräknat inkomsterna av skatten till 17 miljoner kronor under vartdera av budgetåren.

— —

Rusdrycksförsäljningsmedel. Inkomsttiteln för partihandelsbolag har för innevarande budgetår upptagits till 23 miljoner kronor, varav 21 miljoner kronor beräknats utgöra vinstmedel å aktiebolaget Vin- & spritcentra-

lens rörelse och 2 miljoner kronor beräknats inflyta i räntor och amorteringar på de under fonden för förlag till statsverket beviljade lånemedlen till anläggningskapital för nya sulfitspritfabriker. Främst till följd av ökad total omsättning har bolaget nu beräknat nettovinsten å rörelsen för år 1943 till omkring 33 miljoner kronor, vari dock även ingår ett belopp av 2,33 miljoner kronor, utgörande vid försäljning av fastigheten Centralpalatset i Stockholm uppkommen vinst. Efter föreskriven utdelning skulle återstå något mer än 32 miljoner kronor att jämte räntor och amorteringar från sulfitspritfabrikerna inlevereras till statsverket under innevarande budgetår. Nämnda ränte- och amorteringsbelopp har till följd av sulfitspritproduktionens nedgång av bolaget beräknats stanna vid omkring 1,5 miljoner kronor.

För år 1944 har bolaget ansett försiktigheten bjuda att icke beräkna nettovinsten till högre belopp än 28 miljoner kronor. De särskilda vinststegrande faktorer, som påverkat utfallet för år 1943, kunde enligt bolagets mening icke förväntas bliva lika verksamma år 1944, vartill komme vanskligheten att nu bedöma importmöjligheterna. Bolaget beräknar att under budgetåret 1944/45 efter föreskriven utdelning kunna av vinstmedel till statsverket inleverera något mer än 27 miljoner kronor. Till detta belopp vore att lägga beräknade räntor och amorteringar från sulfitspritfabrikerna, vilka bolaget icke ansett sig kunna beräkna till mera än 0,5 miljon kronor. Kontrollstyrelsen har anslutit sig till bolagets beräkningar, medan riksräkenskapsverket ansett inkomsterna för budgetåret 1944/45 böra upptagas till 30 miljoner kronor.

Inkomsttiteln för detaljhandelsbolag är i riksstaten för innevarande budgetår upptagen till 27 miljoner kronor, vilket belopp kontrollstyrelsen även beräknar komma att inlevereras. Då under hösten 1943 förekommit endast en mindre ökning av utminuteringen i jämförelse med 1942 medan utskänkningen under samma tid till och med något minskat, har kontrollstyrelsen, med hänsyn även till de osäkra importmöjligheterna, ansett ifrågavarande inkomster för nästa budgetår tills vidare icke böra upptagas till högre belopp än 25 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har framhållit, att de allmänna restaurangbolagens nettovinster under de senaste åren avsevärt överstigit de i vanlig ordning utdelade vinsterna, vilket medfört en stark ökning av de balanserade vinstmedlen. Under år 1943 har dock av dessa medel verkställts en extra inleverans till statsverket om 6 miljoner kronor. Enligt ämbetsverkets mening böra vinstmedel från restaurangbolagens rörelse, utöver vanlig aktieutdelning till detaljhandelsbolagen, mera regelbundet tillföras statsverket. Uppbörden å ifrågavarande inkomsttitel har i anledning härav icke ansetts böra beräknas till lägre belopp än 28 miljoner kronor för såväl innevarande som nästkommande budgetår.

Såsom av det anförda framgår, har spritcentralen år 1943 erhållit en vinst å 2,33 miljoner kronor vid försäljningen av Centralpalatset. Med hänsyn till vikten av att bolaget förfogar över tillräckligt belopp i egna medel för en

förbättring av lagerställningen, när tillfälle därtill erbjuder sig, har Kungl. Maj:t medgivit, att nämnda belopp får disponeras för avskrivning å fastighetskontot. Skulle riksdagen finna lämpligt att motsvarande belopp inlevereras till statsverket, finnas emellertid möjligheter därtill.

I likhet med riksräkenskapsverket finner jag, att inkomsterna av rusdrycksmedel: partihandelsbolag böra upptagas något högre än som från bolagets sida föreslagits. Jag räknar därvid med möjligheten av att ränte- och amorteringsbetalningarna från sulfitspritfabrikerna bliva större än bolaget antagit.

Vad riksräkenskapsverket anfört angående inleveransen av vinstmedel från restaurangbolagen kan jag i princip biträda. En slutlig prövning av frågan synes dock böra anstå, till dess ståndpunkt fattats till det vilande förslaget till omorganisation av system- och restaurangbolagen.»

Postverkets överskott för budgetåret 1944/45 har av riksräkenskapsverket beräknats till 45 miljoner kronor. Departementschefen har emellertid i statsverkspropositionen ansett postverkets överskott böra beräknas till 43 miljoner kronor.

I det vid propositionen nr 276 fogade statsrådsprotokollet har departementschefen framlagt förslag till ny beräkning av vissa inkomsttitlar. Departementschefen har därvid erinrat om att han i statsverkspropositionen i likhet med riksräkenskapsverket förutsatt, att de i statsverkspropositionen gjorda beräkningarna senare under riksdagen skulle göras till föremål för en allmän översyn. Sedan departementschefen meddelat, att Kungl. Maj:t den 14 april 1944 uppdragit åt riksräkenskapsverket att verkställa en ny beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1944/45, har departementschefen anfört bland annat följande:

»Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten samt de övriga skatter ävensom folkpensionsavgifterna, vilka grunda sig på årets taxering, har riksräkenskapsverket gått i författning om att från taxeringsmyndigheterna införskaffa erforderligt material för bedömande av taxeringsutfallet för att på grundval av detta material verkställa en preliminär beräkning rörande årets taxeringsresultat för inkomst- och förmögenhetsskatten. Resultaten av denna beräkning, i vad avser de olika av ifrågavarande taxering beroende inkomsttitlarna, torde, så snart de blivit tillgängliga, få meddelas vederbörande riksdagsutskott.

De justeringar av den i statsverkspropositionen förordade uppskattningen av intäkterna under de olika inkomsttitlarna, som riksräkenskapsverket ifrågasatt, framgå av det följande.

Tullmedel beräknas för löpande budgetår inflyta med 110 miljoner kronor. Till samma belopp har inkomsttiteln upptagits i statsverkspropositionen, och generaltullstyrelsen har ansett detta belopp böra upptagas i riksstaten för nästa budgetår. Riksräkenskapsverket har icke funnit det möjligt att förutse, huru de förhållanden, som inverka på tullmedelsuppbördens stor-

lek, komma att utveckla sig under budgetåret 1944/45 och i anledning härav ansett inkomsttiteln böra upptagas med ett till 100 miljoner kronor avrundat belopp.

I allmän omsättningsskatt, vilken inkomsttitel i statsverkspropositionen uppskattas till 300 miljoner kronor, ha av riksräkenskapsverket beräknats under löpande budgetår inflyta 305 miljoner kronor. I brist på säkra hållpunkter för beräkning av det framtida utfallet har ämbetsverket med hänsyn även till inkomsttitelns storleksordning icke ansett sig böra föreslå någon jämkning av det i statsverkspropositionen upptagna beloppet.

Trafikskatten, som i statsverkspropositionen beräknades till 27 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket i anslutning till en av järnvägsstyrelsen verkställd beräkning ansett böra upptagas till samma belopp, som beräknas inflyta under löpande budgetår, eller 28 miljoner kronor.

Inkomsttiteln tobaksskatt, som i statsverkspropositionen upptogs med 260 miljoner kronor, beräknas under löpande budgetår ge 263 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor betingas av en omläggning av den föreskrivna förskottsinbetalningen. Riksräkenskapsverket har icke funnit anledning föreslå ändring av det i statsverkspropositionen upptagna beloppet.

I rusdrycksförsäljningsmedel: detaljhandelsbolag beräknades i statsverkspropositionen skola under nästa budgetår inflyta 28 miljoner kronor. Bortsett från den vinst, som möjligen kan tillföras statsverket från de allmänna restaurangbolagen, beträffande vilka förslag till omorganisation från och med den 1 januari 1945 förelagts riksdagen (prop. nr 241), har riksräkenskapsverket beräknat denna inkomsttitel för nästa budgetår till 26 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker beräknades i statsverkspropositionen ge 280 miljoner kronor under nästa budgetår. Utfallet för löpande budgetår uppskattas till 300 miljoner kronor. För nästa budgetår ha intäkterna av kontrollstyrelsen beräknats till 290 miljoner kronor. Riskräkenskapsverket har med hänsyn till utfallssiffran för löpande budgetår och till titelns storleksordning föreslagit, att inkomsttiteln för nästa budgetår uppföres med 300 miljoner kronor.»

Postverkets överskott för budgetåret 1944/45 har vid den av riksräkenskapsverket gjorda nya beräkningen upptagits till 44 miljoner kronor.

Departementschefen har i sistnämnda statsrådsprotokoll förordat, att de olika inkomsttitlarna i riksstaten i huvudsak upptagas i enlighet med riksräkenskapsverkets senast framlagda beräkningar. Anledning har dock icke synts departementschefen föreligga att vidtaga ändring av de belopp, till vilka tullmedel och rusdrycksförsäljningsmedel: detaljhandelsbolag upptagits i statsverkspropositionen eller att höja omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker utöver det av kontrollstyrelsen beräknade beloppet, 290 miljoner kronor. Departementschefen har vidare tillstyrkt, att det av riksräkenskapsverket beräknade överskottet för postverket höjes med 2 miljoner kronor till 46 miljoner kronor.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört har Kungl. Maj:t i omförmälda proposition nr 276, i vad nu är i fråga — med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag, såvitt avser upptagande i riksstaten för budgetåret 1944/45 av nedan angivna inkomsttitlar — föreslagit riksdagen att upptaga följande inkomsttitlar sålunda:

Trafikskatt	kronor	28 000 000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	»	290 000 000
Postverket	»	46 000 000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 276 föreslagna beräkningarna av bevillningarna i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar innebära höjningar av följande inkomsttitlar, nämligen *trafikskatt* med 1 miljon kronor, *omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker* med 10 miljoner kronor samt *postverkets överskott* med 3 miljoner kronor, eller således med tillhopa 14 miljoner kronor.

Under utskottets behandling av förevarande ärende har till utskottet överlämnats en inom finansdepartementet upprättad, den 8 juni 1944 dagtecknad promemoria, innehållande de förnyade beräkningar rörande intäkterna under budgetåret 1944/45 å vissa inkomsttitlar, som av riksräkenskapsverket utförts på grundval av från taxeringsmyndigheterna införskaffat material. Enligt denna promemoria kunde nettoinkomsten för budgetåret 1944/45 av den *statliga inkomst- och förmögenhetsskatten* beräknas till 670 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen upptagna 635 miljoner kronor, *värnskatten* till 515 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen upptagna 500 miljoner kronor, *krigskonjunkturskatten* till 60 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen upptagna 50 miljoner kronor samt den *särskilda skatten å förmögenhet* till 32 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen upptagna 31 miljoner kronor. Beräkningarna utvisa sålunda, att de i statsverkspropositionen upptagna beloppen för ovannämnda inkomsttitlar skulle kunna höjas med sammanlagt 61 miljoner kronor.

I propositionen nr 82 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1944/45. Vidare har Kungl. Maj:t i proposition nr 242 framlagt förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1944, m. m. På hemställan av utskottet i betänkandena nr 34 och 39 har riksdagen i väsentliga delar bifallit dessa förslag.

Genom proposition nr 241 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående bland annat omorganisation av de allmänna restaurangbolagen från och med den 1 januari 1945. Denna fråga har på grund av kamrarnas skiljaktiga beslut för innevarande riksdag förfallit (utskottets betänkande nr 36 och memorial nr 41).

Utskottet. Utskottet finner med stöd av de enligt ovannämnda inom finansdepartementet upprättade promemoria av riksräkenskapsverket gjorda beräkning-

arna av intäkterna under budgetåret 1944/45 följande inkomsttitlar böra för samma budgetår upptagas till nedannämnda belopp, nämligen inkomst- och förmögenhetsskatten 670 miljoner kronor, värnskatten 515 miljoner kronor, krigskonjunkturskatten 60 miljoner kronor samt den särskilda skatten å förmögenhet 32 miljoner kronor.

Mot de av departementschefen i övrigt verkställda beräkningarna av bevillningarna har utskottet intet att erinra.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skatteprocenten besluta, att bottenskatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas — för år 1944 utgå med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b); samt

2) att bevillningarna för budgetåret 1944/45 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Inkomst- och förmögenhetsskatt	670 000 000	
Värnskatt	515 000 000	
Krigskonjunkturskatt	60 000 000	
Särskild skatt å förmögenhet	32 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	100 000	
Stämpelmedel	70 000 000	1 348 100 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	27 000 000	
Bensinskatt	4 000 000	31 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	110 000 000	
Allmän omsättningsskatt	300 000 000	
Varuskatt	55 000 000	
Trafikskatt	28 000 000	
Tilläggsskatter å bensin	8 000 000	
Accis å silke	3 500 000	

	Kronor	Kronor
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	12 000 000	
Skatt å kaffe	8 000 000	
Tobaksskatt	260 000 000	
Brännvinstillverkningsskatt	18 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	30 000 000	
Detaljhandelsbolag	28 000 000	
Omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker	290 000 000	
Omsättnings- och utskänknings-skatt å vin	15 000 000	
Maltdrycksskatt	38 000 000	
Skatt å läskedrycker	10 000 000	
Statlig nöjesskatt	17 000 000	1 230 500 000
Postverket (överskott)		46 000 000.

Stockholm den 15 juni 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärg, Elon Andersson, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Velander, Björkman* och *Robert Berg;* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Orgård, Sandberg, Falk, Lundell, Olofsson* i Höganäs och *Ohlsson* i Kastlösa.

448123. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag. 1944.